

ความรู้และทัศนคติของประชาชน ในจังหวัดขอนแก่นต่อผู้ป่วยโรคลมชัก

พญ.อำไพ เข้มคำ, รศ.นพ.สมศักดิ์ เทียมเก่า

และกลุ่มศึกษาวิจัยโรคลมชัก โรงพยาบาลศรีนครินทร์ คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

บทนำ

ผู้ป่วยโรคลมชักมักเกิดปัญหาทางด้านสังคมโดยเฉพาะการใช้ชีวิตประจำวันร่วมกับผู้อื่นและการทำงาน ซึ่งเกิดจากคนส่วนใหญ่คิดว่าผู้ป่วยโรคลมชักมีความผิดปกติทางกาย ทางจิตใจ และทางอารมณ์ การศึกษา ส่วนใหญ่พบว่าประชาชนยังขาดความรู้และมีทัศนคติในทางลบต่อผู้ป่วยโรคลมชัก การสำรวจข้อมูลเรื่องความรู้อัตนคติของประชาชนต่อผู้ป่วยโรคลมชัก จะทำให้เรามีแนวทางแก้ปัญหาเหล่านี้ได้

วัตถุประสงค์

เพื่อศึกษาความรู้และทัศนคติของประชาชนในจังหวัดขอนแก่นต่อผู้ป่วยโรคลมชัก

วิธีการศึกษา

การศึกษาเชิงพรรณนา โดยใช้แบบสอบถามประชาชน 500 คน โดยศึกษารวบรวมข้อมูลพื้นฐาน ความรู้ ทัศนคติ การปฏิบัติตัวต่อผู้ป่วย

ผลการศึกษา

ข้อมูลพื้นฐาน

ประชาชน 500 คน เป็น หญิง 301 คน คิดเป็น ร้อยละ 60.2 อายุเฉลี่ย 33.81 ปี สถานภาพสมรส โสด ร้อยละ 44.2 แต่งงาน ร้อยละ 44.8 หย่าร้าง ร้อยละ 4.4 อาชีพนักเรียน-นักศึกษา ร้อยละ 30.8 เกษตรกร ร้อยละ 18.0 รับจ้างทั่วไป ร้อยละ 14.2 ระดับการศึกษาสูงสุด มัธยมศึกษา ร้อยละ 39.2 ประถมศึกษา ร้อยละ 29.4 ปริญญาตรี ร้อยละ 17.0 รายได้เฉลี่ย < 3000 บาท/เดือน ร้อยละ 35.4 3001-5000 บาท/เดือน ร้อยละ 30.4 5001-10000 บาท/เดือน ร้อยละ 14.6 เคยอ่านหนังสือ และมีความรู้เกี่ยวกับโรคลมชัก ร้อยละ 28.2 มีเพื่อนหรือญาติสนิทเป็นโรคลมชัก ร้อยละ 17.0 เคยเห็นผู้ป่วยขณะมีอาการลมชัก ร้อยละ 48.4

ตารางที่ 1 แสดงความรู้เกี่ยวกับโรคลมชัก

	ร้อยละ
สาเหตุของโรคลมชักเกิดจากอะไร (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)	
โรคติดเชื้อในสมอง	75.8
กรรมพันธุ์	52.2
ไข้สูง	32.6
สมองได้รับการกระทบกระเทือน/อุบัติเหตุที่สมอง	31.8
การดื่มเหล้ามากเกินไป และหยุดกินเหล้าทันที	17.0
เนื้องอกสมอง	13.8
กินเนื้อหมู	11.8
ถูกฟ้าผ่าทางสายศาสตร์	2.4
สิ่งศักดิ์สิทธิ์ลงโทษ	1.6
โรคลมชักมีลักษณะอย่างไรบ้าง (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)	
ชักแบบลมบ้าหมู (เกร็งกระตุกทั้งตัว หดสติ)	84.2
ชักแบบพูดไม่รู้ตัว	20.8
ชักเฉพาะส่วนใดส่วนหนึ่ง (แขน ขา ใบหน้า)	16.4
ชักแบบนั่งนิ่งเหม่อลอย	5.2
การรักษาด้วยยา	
รับประทานยาตลอดชีวิต	40.8
รับประทานยาเฉพาะมีอาการชักเท่านั้น	27.2
รับประทานยาประมาณ 2-5 ปี	19.6
รับประทานยา 3-6 เดือน	6.4
รับประทานยาเฉพาะใกล้วันขึ้น 15 ค่ำหรือ วันพระ/วันโกน	0.6

ตารางที่ 2 แสดงวิธีให้ความช่วยเหลือขณะชัก (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

	ร้อยละ
ใช้ช้อนหรือของค้อนข้างแข็งใส่ในปากเพื่อป้องกันการกัดลิ้น	79.6
บีบนวดตามตัว	45.2
กอดท้องผู้ป่วย	31.0
รีบให้รับประทานยากันชักทันทีขณะมีอาการชัก	14.4
ถ้าผู้ป่วยตื่นมากอาจมัดหรือผูกตัวผู้ป่วยไว้	11.8
กอดหน้าอกเพื่อบ่มหัวใจ	7.2
นำเมล็ดพริกหรือบีบมะนาวเข้าปากผู้ป่วย	3.6

ตารางที่ 3 แสดงทัศนคติเกี่ยวกับโรคลมชัก

	เห็นด้วย (ร้อยละ)
เด็กโรคลมชักมีความเฉลียวฉลาดและความสามารถในการเรียนรู้ไม่น้อยกว่าเด็กปกติ	46.6
ท่านอนุญาตให้ลูกของท่านเล่นร่วมกับเด็กโรคลมชักได้	77.4
ท่านอนุญาตให้ลูกของท่านเรียนร่วมกับเด็กโรคลมชักได้	86.0
ท่านให้ญาติสนิทของท่านแต่งงานกับผู้ป่วยโรคลมชักได้	43.0
ผู้ป่วยโรคลมชักมีโอกาสเป็นโรคจิตเวชมากกว่าคนปกติ	48.8
โรคลมชักเป็นโรคติดต่อ	14.4
ผู้ป่วยโรคลมชักสามารถทำงานร่วมกับคนปกติได้	87.8

ควรมีการให้ความรู้แก่ประชาชนในส่วนของความรู้ที่ขาดและทัศนคติในทางลบที่มีต่อผู้ป่วยโรคลมชัก ในรูปแบบต่าง ๆ เช่น

1. จัดนิทรรศการหรือป้ายนิเทศในแหล่งชุมชน เช่น โรงเรียน ห้องสมุดประชาชน วัด ที่ทำการกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน อบต. ฯลฯ
2. จัดอบรมให้ความรู้แก่หน่วยงานของรัฐ และเอกชน
3. บรรจุเป็นหลักสูตรวิชาเรียนในสถาบันการศึกษาต่าง ๆ
4. จัดทำสื่อเพื่อเผยแพร่ความรู้ เช่น วีดีโอ แผ่นพับ แจกจ่ายแก่หน่วยงานของรัฐ และเอกชนที่มีความสนใจ
5. เสนอความรู้ทางสื่อมวลชนต่าง ๆ เช่น โทรทัศน์ วิทยุ หนังสือพิมพ์ ฯลฯ
6. ส่งเสริมการศึกษาวิจัยและเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับโรคลมชัก

สรุป

การศึกษานี้ พบว่า ประชาชนส่วนใหญ่มีทัศนคติที่ดีต่อผู้ป่วยโรคลมชัก แต่ขาดความรู้ในด้านชนิดของการชัก สาเหตุของโรคลมชัก ระยะเวลาของการรักษาโรคลมชัก ด้วยยา และการช่วยเหลือผู้ป่วยโรคลมชักเบื้องต้น ขณะเกิดอาการชัก ซึ่งอาจทำให้เกิดอันตรายต่อผู้ป่วยโรคลมชักได้ ดังนั้นจึงควรมีการให้ความรู้แก่ประชาชนมากขึ้นเกี่ยวกับโรคลมชัก

รายชื่อกรรมการในกลุ่มศึกษาวิจัยโรคลมชัก

1. ศ.นพ.สุทธิพันธ์ จิตพิมลมาศ	6. ผศ.พญ.วรินทร์อร พุทธิรักษ์	10. ผศ.พญ.ศรินทร์ ภูนิคม
2. รศ.นพ.สมศักดิ์ เทียมเก่า	7. ผศ.พ.ณรงค์ เอื้อชูญาแพทย์	11. อ.ภญ.สุณี เลิศสินอุดม
3. รศ.เจียมจิตต์ สงสุวรรณ	8. ผศ.พญ.สุภา วรณประสาธ	12. ภญ.ศุภิญญา ตันคาปูล
4. ร.ท.พญ.สุวรรณา อุดมพงศ์ไพศาล	9. ผศ.พญ.ศิริพร เทียมเก่า	13. อ.นพ.สุรินทร์ แซ่ตั้ง
5. ผศ.อาภรณ์ รัชยาคำ		